

Erilaista fosforia erilaisilta pelloilta

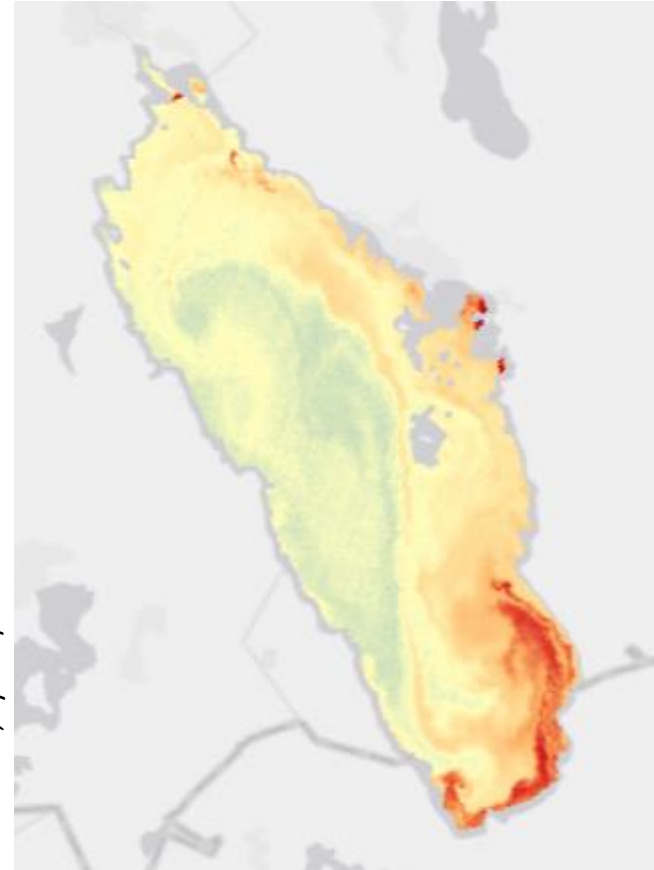

Petri Ekholm

Vettä pellossa - kasvun tärkein tekijä! -webinaari 17.2.2021

Erialaista fosforia

- Kokonaisfosfori
- Liuennut reaktiivinen fosfori
- Hiukkasmaisen fosfori
- Kasveille/leville käyttökelpoinen fosfori
- Liuennut (orto)fosfaatti
- Viljavuusfosfori

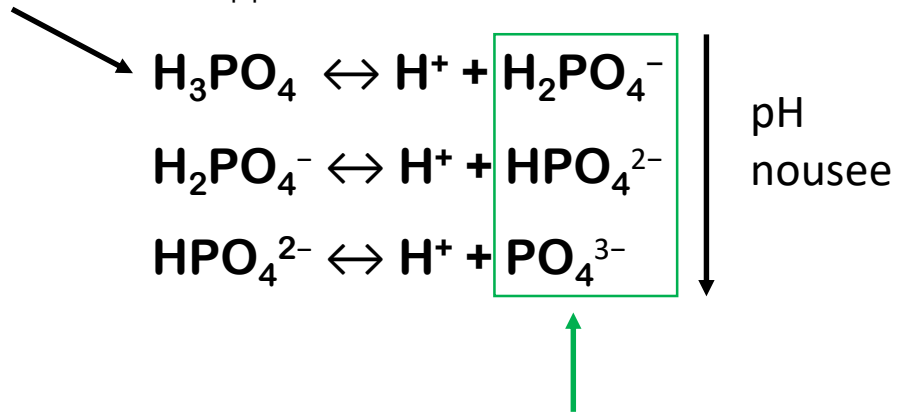

16.3.2020, syke.fi/tarkka

Kasveille tärkein fosforimuoto

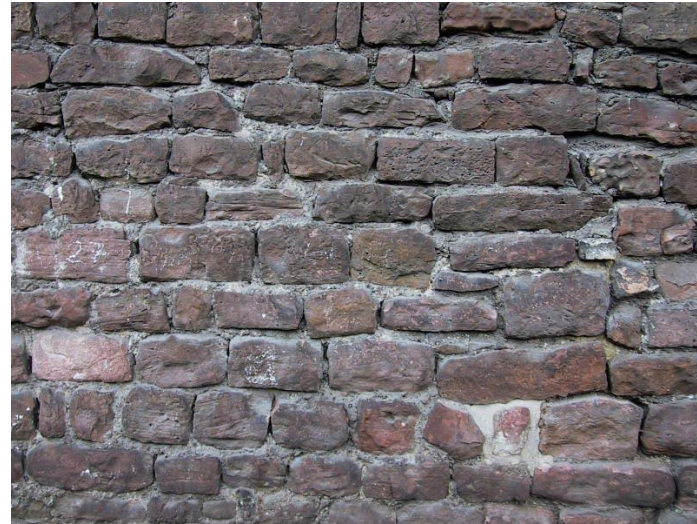
Ortofosforihappo

- Heikko kolmenarvoinen happo

Fosforihapon anionit = liennut ortofosfaatti

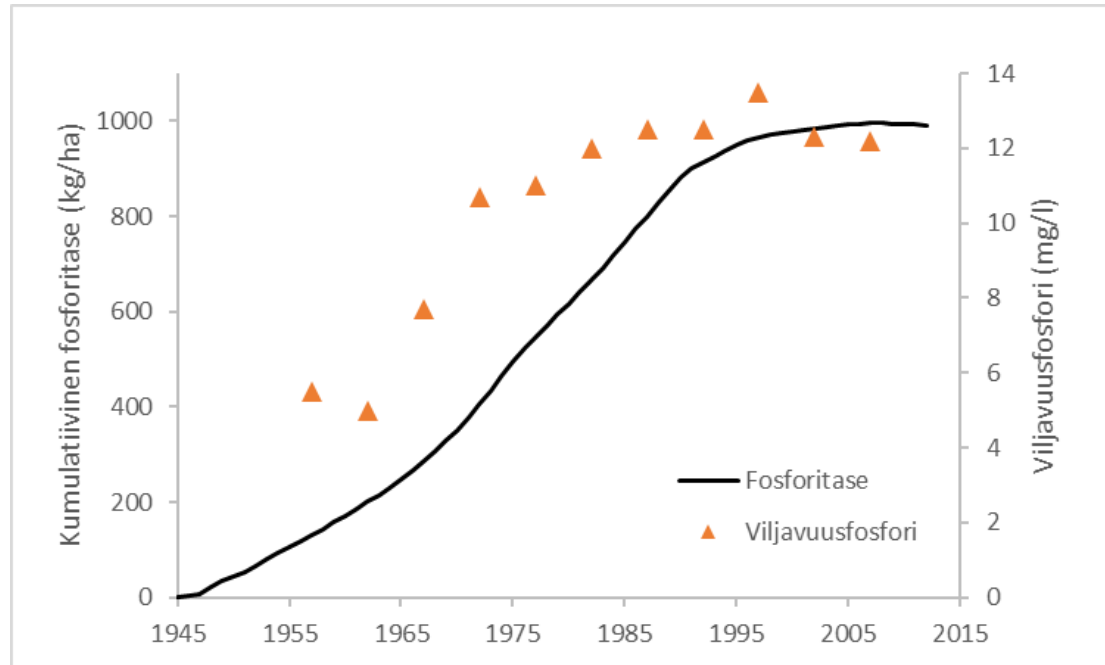
- Ainoa suoraan käyttökelpoinen fosforimuoto
- Kaikkien muiden fosforimuotojen muututtava lienneeksi ortofosfaatiksi, jotta sadon tai levien käytettävissä
- Erittäin reaktiivinen, sitoutuu mm. rautaoksideihin

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Peltomaan fosforitila

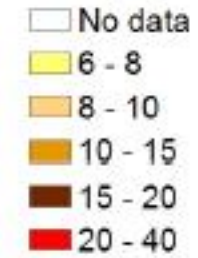
Viljavuusfosfori (STP)

Fosforitase

- 1980-luvulla >30 kg/ha ylijäämäinen
- Nykyisin muutama kilo

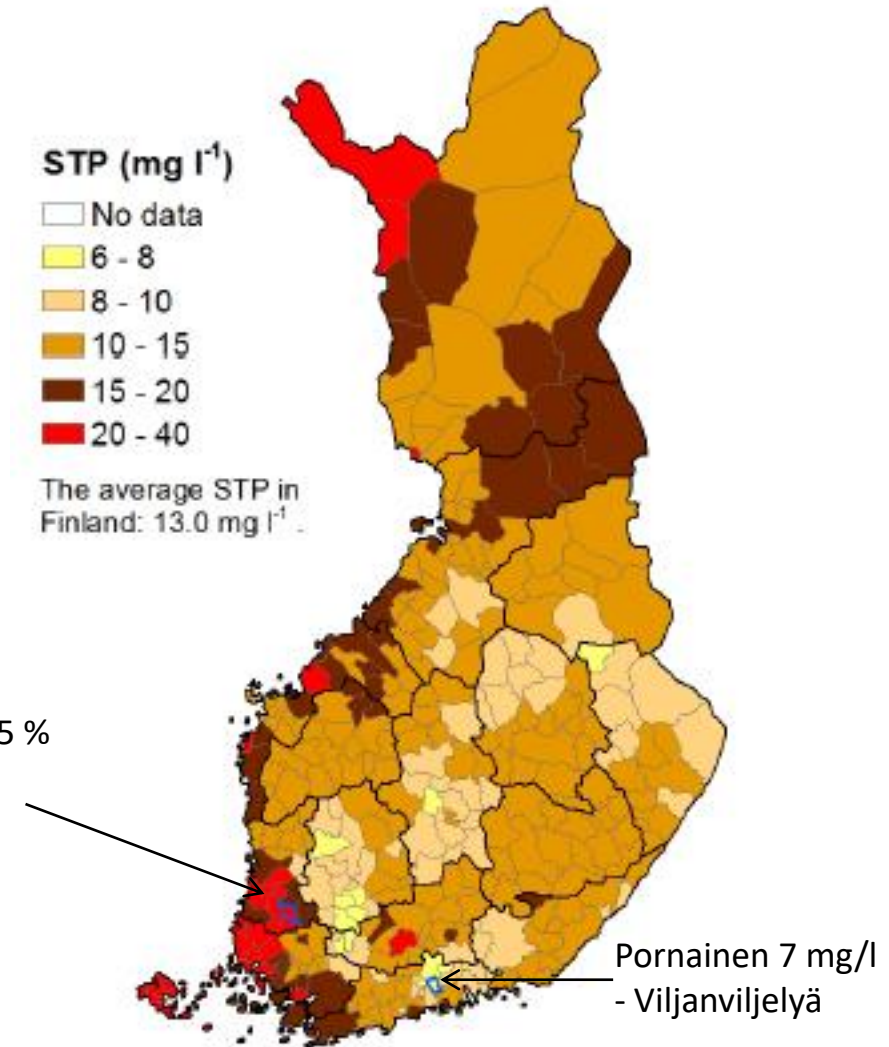
STP (mg l⁻¹)

The average STP in Finland: 13.0 mg l⁻¹

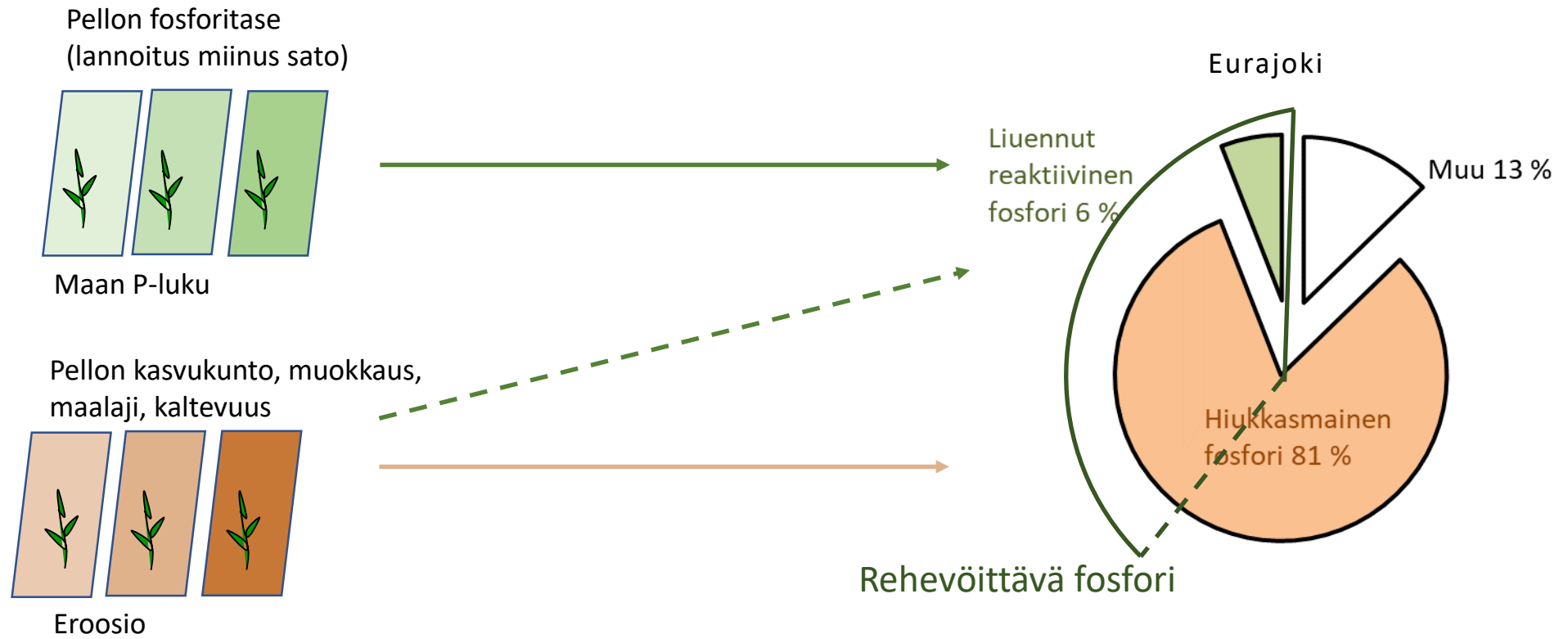
Köyliö 39 mg/l

- Siipikarjaa
- Erikoiskasveja 45 % peltoalasta

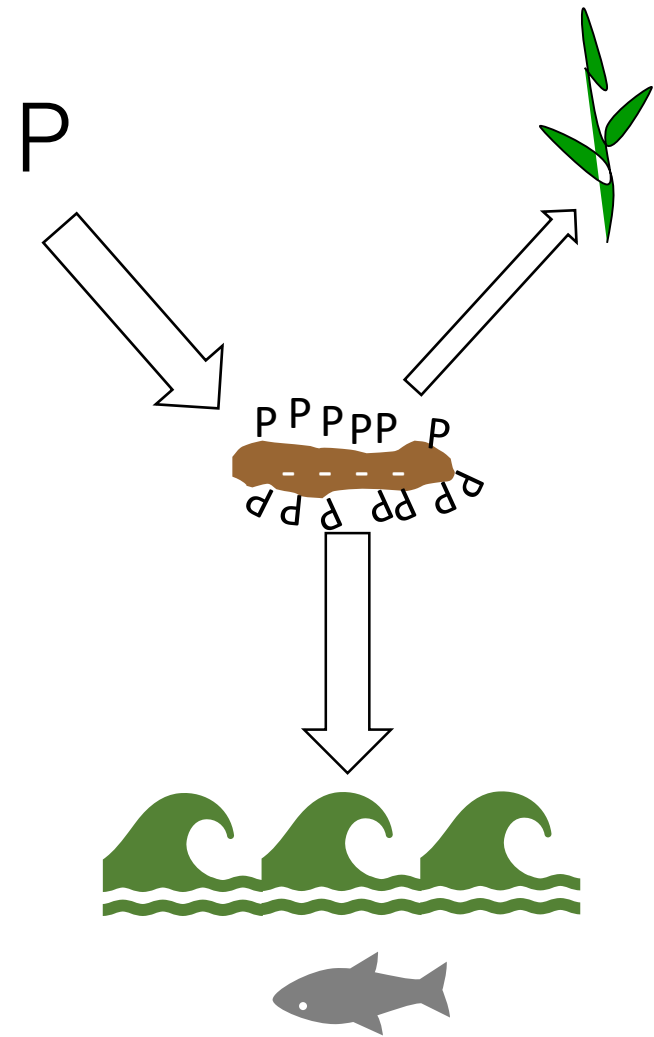
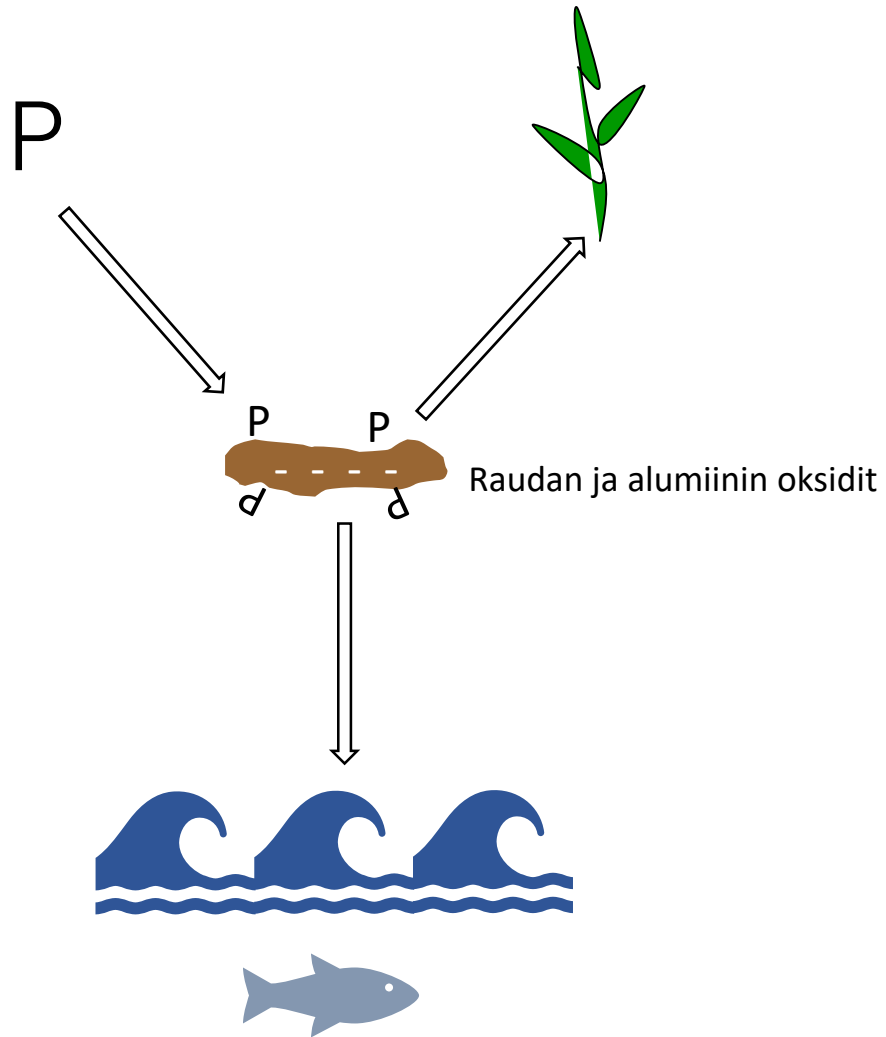

Pornainen 7 mg/l
- Viljanviljelyä

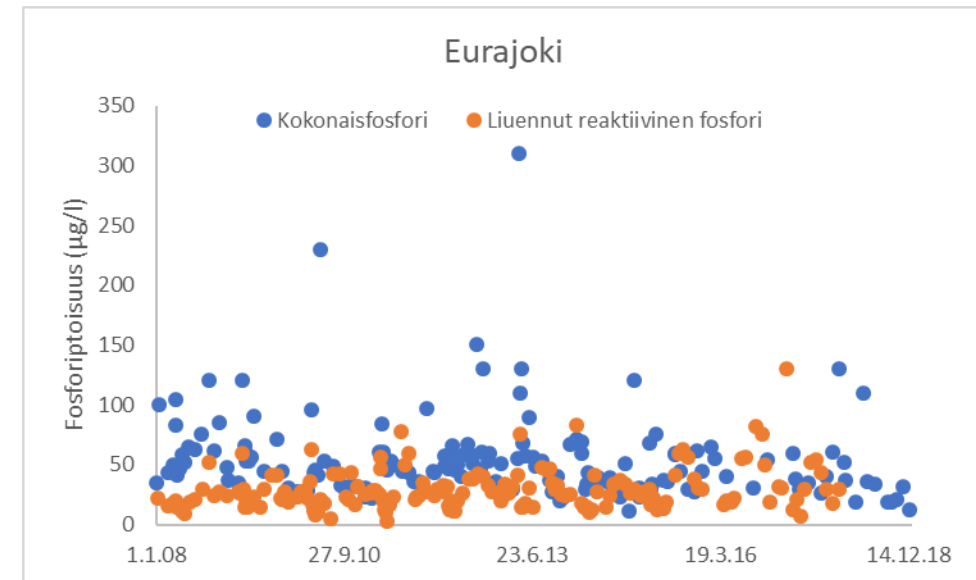
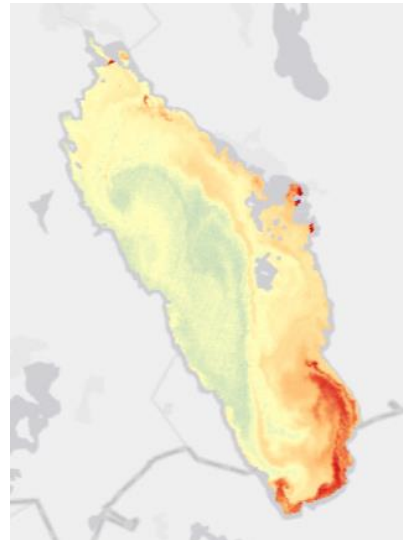
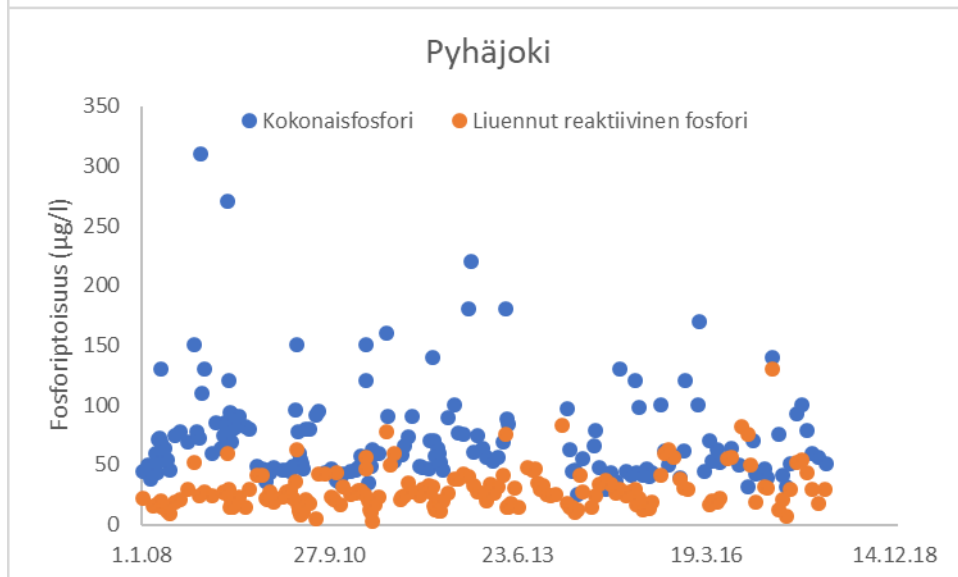
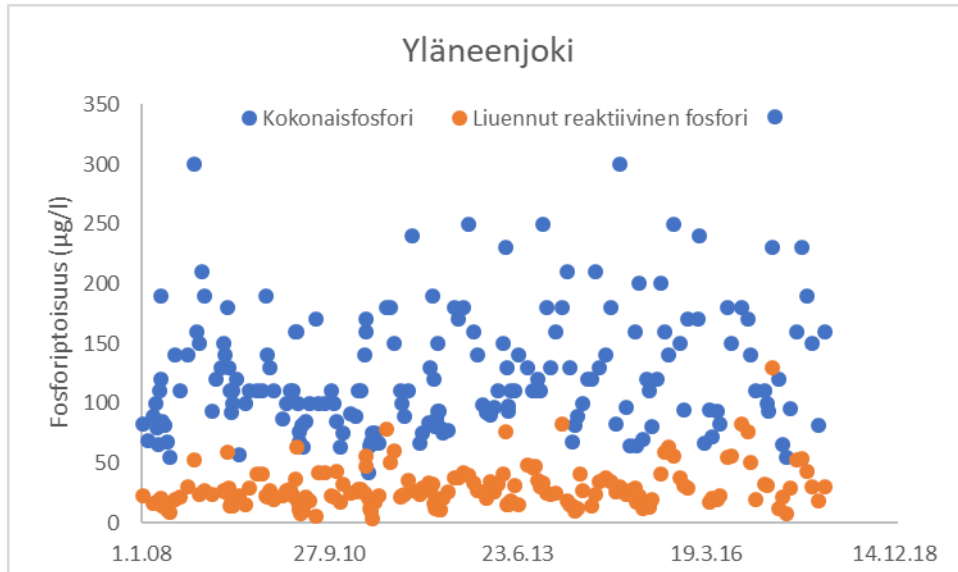
Maatalouden fosforikuormitus

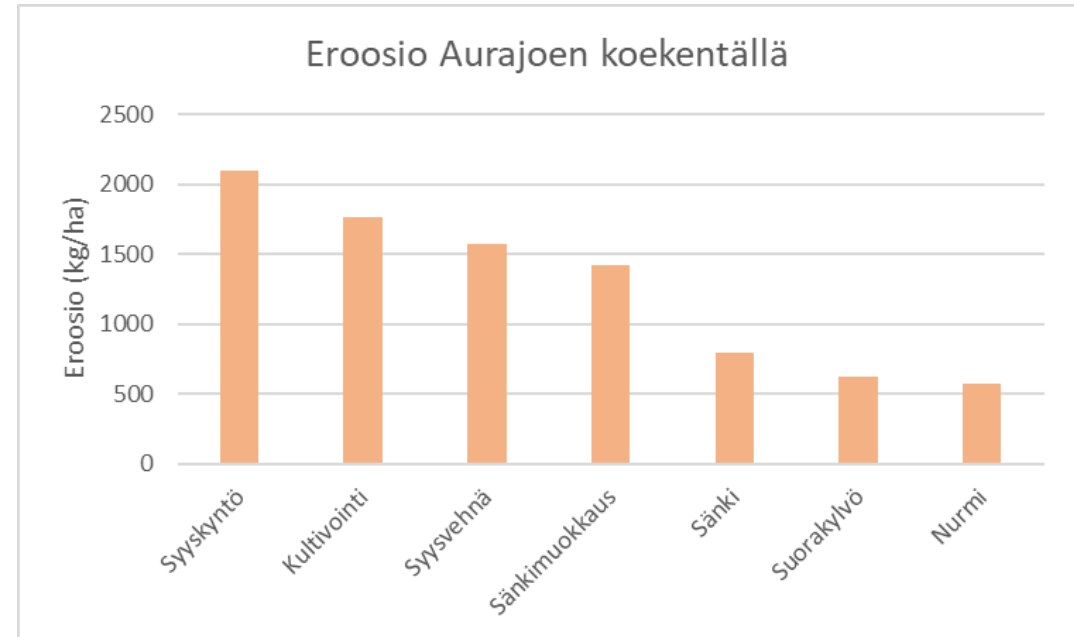
Sorptio-desorptio reaktiot

Kokonaisfosfori ja liuennut reaktiivinen fosfori jokivesissä

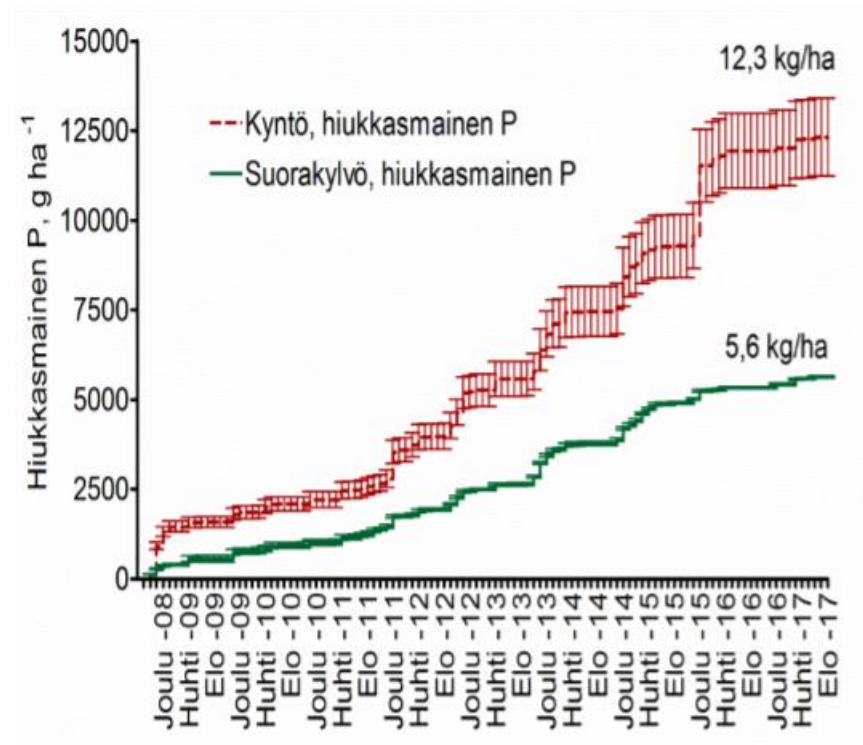
Vähentääkö talviaikainen kasvipeitteisyys fosforikuormitusta?

Puustinen et al. (2005)

Liuennut reaktiivinen ja hiukkasmainen fosfori

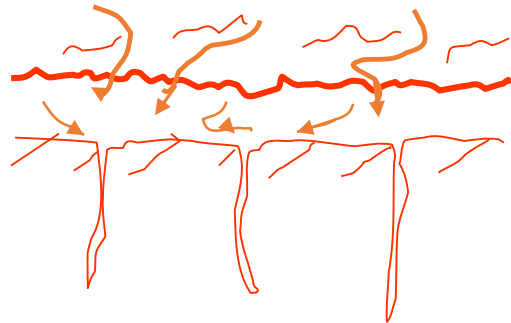
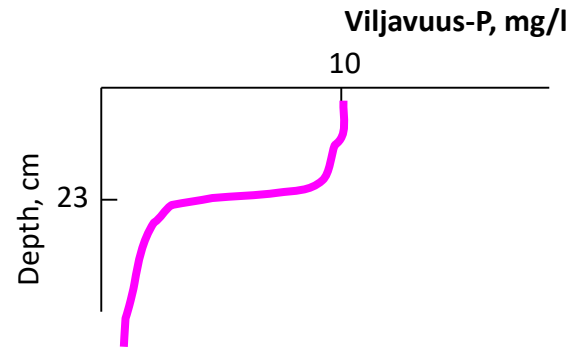
Kotkanojan koekenttä 2008-2017

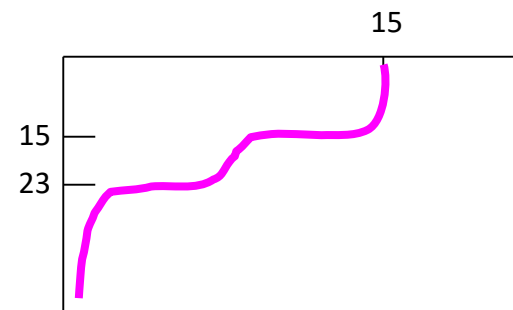
Fosforin rikastuminen pintamaahan

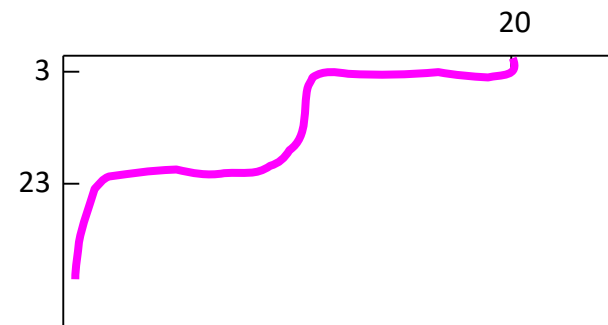
Kyntö

Kultivointi

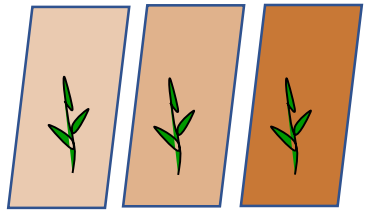
Suorakylvö/nurmi

Peltolohkojen ravinnetietokanta

- Digitaalinen viranomaisten ylläpitämä **ympäristö- ja paikkatietojärjestelmä**, jonka perusyksikkönä on peruslohko
- **Ensivaiheen tietosisällöt:** peltojen viljavuustiedot (P-luku, maalaji, pH, multavuus, hiili, jne.) viljavuuslaboratorioista
- **Laajennusmahdollisuus** viljelykäytäntöihin (käytännössä lohkokirjanpidon tietosisältö) ja viranomaissuunnitelmiin (esim. lannanlevityssuunnitelmat)
- **Ympäristötiedon käyttöoikeus henkilötiedosta eroteltuna ja henkilötiedon kanssa:** tutkijat, kansalaiset, yritykset, viljelijät, viranomaiset (luvat ja niiden valvonta, tuet, sääntelyn kehittäminen)
- **Hyödyt:** vesistöjen tilan parantuminen, sääntelyn vaikuttavuuden parantuminen, uudet liiketoimintamahdollisuudet
- **Uhat:** liikesalaisuuksien ja yksityisyyden suojan heikentyminen, byrokratian lisääntyminen ja kohtuuttomien ympäristövaatimusten toimeenpano

Hiukkasmaisen fosforin rehevöittävyys

Erosio

Järvi

Rannikkovesi

Hiukkasmainen
fosfori

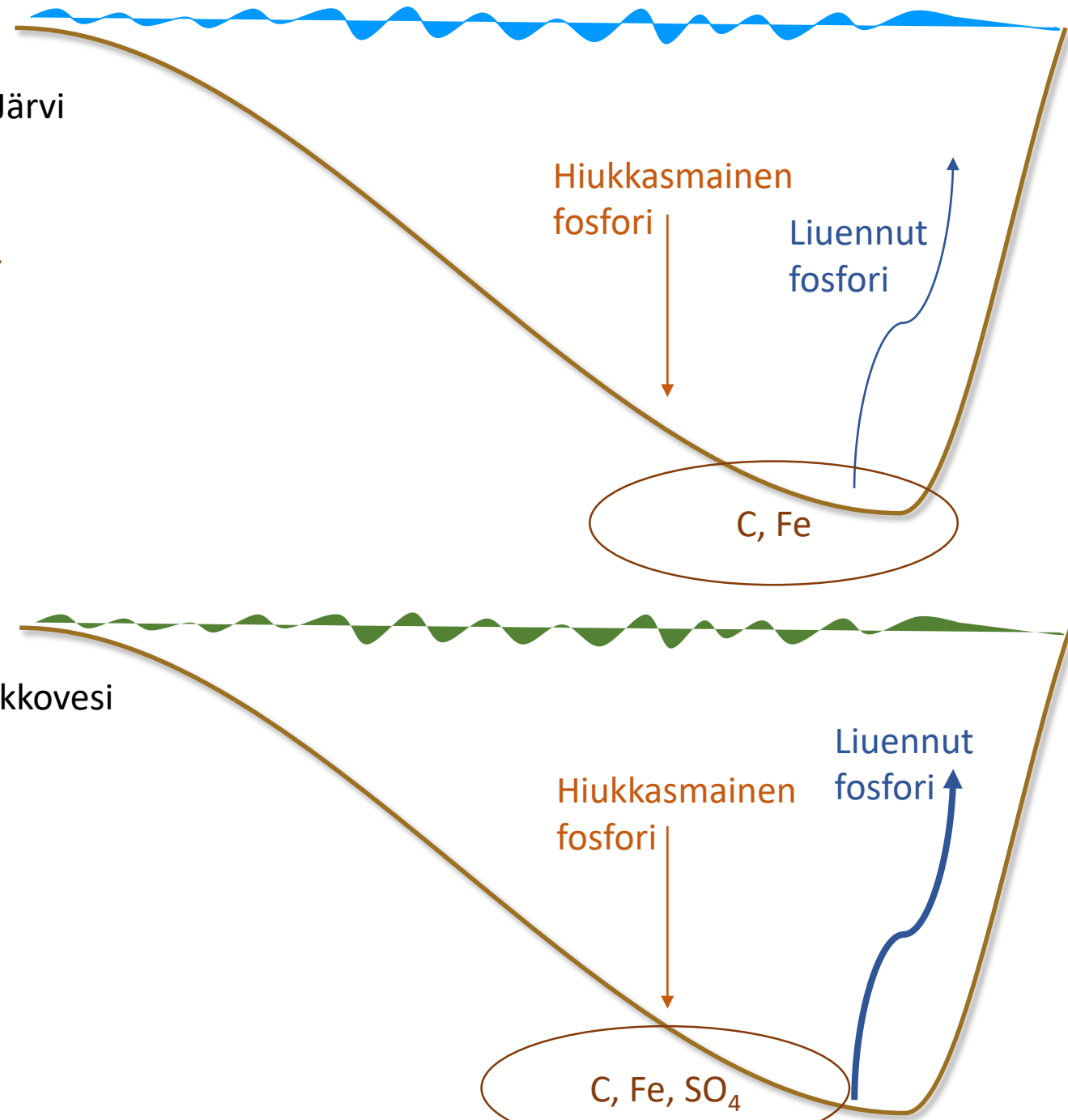
Liuennut
fosfori

C, Fe

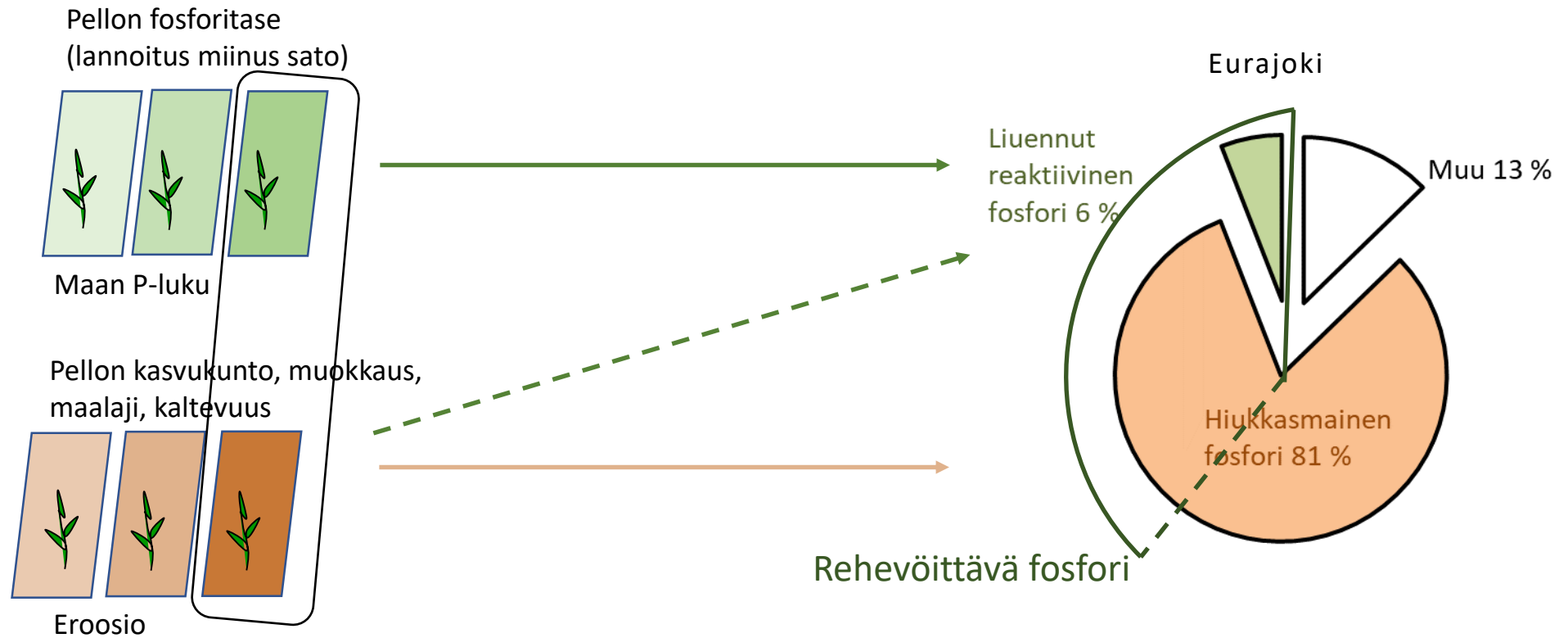
Hiukkasmainen
fosfori

Liuennut
fosfori

C, Fe, SO₄

Lopuksi

→ Tarvitaan menetelmiä, jotka soveltuvat laajalle peltoalalle ja jotka vähentävät sekä liuennutta ja hiukkasmaista fosforia